«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ἰουνίου 1937 Ἀριθ. 1290

ΤΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΤΡΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ

Ὁ φίλος σου ἴσως σὲ πικραίνει. Εἴτε μὲ τοὺς ἐλέγχους του, εἴτε καὶ μὲ τὰς ἀδυναμίας του σοῦ προκαλεῖ δυσαρέσκειαν. Μὴ λησμονῆς ἐν τούτοις, ὅτι εἶνε φίλος, πρόσωπον τὸ ὁποῖον εἰλικρινῶς σὲ ἀγαπᾷ. Καὶ ὅπως λέγει τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος: «ἀξιοπιστότερά ἐστι τραύματα φίλου ἢ ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ» (Παροιμ. κζ' 6).

Ὅσον καὶ ἂν σὲ πλήττῃ καὶ σὲ πικραίνῃ ὁ φίλος σου, ἔχεις ἀπέναντί σου πρόσωπον εἰλικρινές. Ἔστω ὅτι ἐθύμωσε καὶ σοῦ ὁμιλεῖ ἀποτόμως. Ἔστω ὅτι ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ του παρεσύρθη καὶ εἰς πρᾶξιν ἀνάρμοστον ἢ ἄδικον κατὰ σοῦ. Ἠμπορεῖ νὰ σὲ ὕβρισεν ἀκόμη καὶ νὰ σὲ ἐρράπισε, πιθανῶς καὶ νὰ σὲ ἐξηυτέλισεν ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἄλλους. Μὲ δύο λέξεις ἔχει ἄδικον. Ἀλλ' ὅμως ὑποκάτω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ κρύπτεται ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φιλία. Ἂς φαίνεται πρὸς στιγμήν, ὅτι ἐτάφη αὕτη ὑπὸ τὸν πυκνὸν κονιορτὸν ἐλαττωμάτων καὶ ἀδυναμιῶν ἀνθρωπίνων. Μήπως καὶ ἡ μητέρα πολλάκις δὲν παραφέρεται καὶ δὲν ἀδικεῖ ἐπάνω εἰς τὸν θυμόν της τὸ τέκνον της; Καὶ μὲ ὅλα ταῦτα δὲν ὑπάρχει τίποτε θερμότερον καὶ ἀνιδιοτελέστερον τῆς μητρικῆς ἀγάπης. Καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἀπὸ ἀδυναμίαν ἀνθρωπίνην ἡ μητέρα κτυπᾷ ἢ ὑβρίζει ἐν τῇ παραφορᾷ της τὸ τέκνον της, δὲν εἶνε δύσκολον εὐθὺς ἔπειτα νὰ τὸ σφίξῃ θερμῶς εἰς τὴν ἀγκάλην της, καὶ νὰ τὸ ὑπερασπίσῃ μὲ τὴν ζωήν της, ἐὰν αἰφνιδίως κάποιος κίνδυνος τὸ ἐπαπειλήσῃ.

Τὸ αὐτὸ θὰ κάμῃ καὶ ὁ φίλος σου. Ἠμπορεῖ τώρα νὰ εἶνε θυμωμένος μαζύ σου. Ἠμπορεῖ νὰ φαίνεται, ὅτι καὶ διέκοψε πρὸς καιρὸν τὰς σχέσεις τῆς ἀγάπης. Ἐὰν ὅμως ἦτο εἰλικρινὴς φίλος, εὐθὺς ὡς θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι κάποιος κίνδυνος σὲ ἀπειλεῖ ἢ κάτι κακὸν σοῦ συνέβη, θὰ τὰ ξεχάσῃ ὅλα καὶ θὰ εὑρεθῇ πάλιν ἄνευ χρονοτριβῆς εἰς τὸ πλευρόν σου. Ἀξίζει λοιπὸν διὰ τὰς προσκαίρους καὶ ἐπιπολαίας αὐτὰς ἀφορμάς, αἱ ὁποῖαι σοῦ παρέχονται ἀπὸ τὰς ἀδυναμίας τοῦ χαρακτῆρός του, νὰ δυσαρεστῆσαι κατ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ νὰ ἐπαπειλῆται ὁριστικὴ διάσπασις τῆς φιλίας σας; Καὶ δὲν ὀφείλεις νὰ τὸν ἀνεχθῇς δεικνύων ὑπομονὴν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις αὐτὰς τῶν ἀδυναμιῶν του;

Πολὺ περισσότερον, ἐὰν ὁ φίλος σὲ πλήττῃ δι' ἐλαττώματά σου, μὲ παρατηρήσεις ἢ ἐλέγχους, τοὺς ὁποίους ἐξ ἐνδιαφέροντος σοῦ ἀπευθύνει. Ὅπως θὰ ἠσπάζεσο μετ' εὐγνωμοσύνης τὸ χέρι τοῦ πεπειραμένου χειρούργου, τὸ ὁποῖον σὲ ἐβασάνισε μὲν ὀλίγον καὶ σὲ ἔκαμε νὰ πονέσῃς, ἀλλὰ σὲ ἰάτρευσεν ἀπὸ νόσημα, τὸ ὁποῖον ἠπείλει τὴν ζωήν σου, οὕτω πως πρέπει νὰ ἀσπασθῇς καὶ τὸ στόμα τοῦ φίλου, ὁ ὁποῖος σὲ ἐλέγχει. Ζητεῖ καὶ αὐτὸς νὰ σὲ ἰατρεύσῃ ἀπὸ νόσημα ψυχικόν. Ζητεῖ νὰ σὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ μίαν κακίαν ἢ ἔλλειψιν, ἡ ὁποία θὰ σὲ καθιστᾷ βαρὺν ἴσως καὶ ἀνυπόφορον εἰς τὸ περιβάλλον σου, διὰ νὰ μὴ ὁμιλήσω περὶ τῆς θέσεώς σου ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν αὐτός, ὁ φίλος σου, ὁ ἔχων τόσον θάρρος μαζύ σου, δὲν σοῦ ὑποδείξῃ τὰς ἐλλείψεις σου καὶ δὲν σὲ ἐλέγξῃ διὰ τὰ ἐλαττώματά σου, ποῖος θὰ σοῦ ὁμιλήσῃ δι' αὐτά; Ἀντὶ λοιπὸν νὰ τὸν εὐγνωμονῆς, πικραίνεσαι ἐναντίον του;

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΝ ΤΗ ΖΩΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΙ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΚΥΠΤΟΝΤΑ ΧΑΣΜΑΤΑ

Ἀλλ' ὁ Wallace ἀπαριθμεῖ καὶ ἐπιβλαβεῖς τινας χαρακτῆρας, μὲ τοὺς ὁποίους ὁ πρωτογενὴς ἄνθρωπος παρουσιάζεται πεπροικισμένος. Οὕτω ἡ γυμνότης τοῦ σώματος ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὸν κοινὸν τόσον τοῦ πεπολιτισμένου, ὅσον καὶ τοῦ ἀπολιτίστου. Ἀλλὰ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, πῶς ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ ἐστέρησε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον μιᾶς τόσον χρησίμου καὶ ἀναγκαίας προστασίας, ὅσον εἶνε ἐκείνη, τὴν ὁποίαν τὸ τρίχωμα παρέχει, καὶ ἐξέθεσεν αὐτὸν γυμνὸν εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ ψύχους καὶ τῶν καιρικῶν μεταβολῶν;

Ὡσαύτως καὶ ἡ διαμόρφωσις τοῦ ποδὸς παρουσιάζει σπουδαῖον μειονέκτημα διὰ τὸν ἄνθρωπον. Θὰ ἦτο ὠφελιμώτατον καὶ χρησιμώτατον διὰ τοὺς πρώτους ἀνθρώπους, ἐὰν εἶχον τὸν λεγόμενον μέγαν ἢ ἀντίχειρα δάκτυλον ἀντιτιθέμενον πρὸς τοὺς ἄλλους τέσσαρας, ὅπως συμβαίνει τοῦτο ἐν τῇ χειρὶ καὶ ὅπως παρατηρεῖται εἰς τὰ τετράχειρα ζῷα. Διότι οὕτω θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς πόδας ὄχι μόνον ὡς ὄργανα βαδίσματος, ἀλλὰ καὶ ὡς ὄργανα συλλήψεως.

Ἐπὶ τοῦ διανοητικοῦ δὲ πεδίου ὅλαι αἱ διανοητικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶνε δυνατόν ποτε νὰ ἐξηγηθῶσι διὰ τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς. Αἱ ἰδέαι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς φιλαλληλίας μόλις καὶ μετὰ βίας θὰ τοῖς ἦσαν χρήσι-

μοι. Παρ' αὐτοῖς μᾶλλον θὰ ἐκυριάρχει τὸ αἴσθημα τῆς αὐτοσυντηρησίας, τὸ ὁποῖον συνήθως ἄγει εἰς τὸν ἀτομισμὸν καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου. Αἱ ἀφῃρημέναι δὲ ἰδέαι τοῦ χρόνου, τῆς αἰωνιότητος, τοῦ ἀπείρου, τὸ αἴσθημα τῆς καλλιτεχνίας, τὸ πνεῦμα τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, ὅλα ταῦτα ἦσαν ἐντελῶς ἄχρηστα καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὠφελείας διὰ τοὺς πρωτογενεῖς ἀνθρώπους.

Ὡσαύτως ἡ ἰδέα τοῦ καθήκοντος, ἥτις καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀγρίοις φαίνεται μάλιστα ἀνεπτυγμένη, δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ, πῶς ἐνεφανίσθη παρὰ τοῖς πρώτοις ἀνθρώποις. Πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ νὰ ὑποκαταστήσῃ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ὠφελίμου, τοῦ συμφέροντος, τοῦ εὐχαρίστου καὶ ἡδέος, τὴν ἰδέαν τοῦ καθήκοντος, τοῦ ὁδηγοῦντος πολλάκις καὶ μέχρις αὐτοθυσίας; Ἢ πῶς ὁ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἀγὼν καὶ ἡ πάλη τῆς ζωῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ φυσικὴ ἐπιλογή, θὰ ἐνέπνεον τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τὸ ὁποῖον κινεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἡρωϊκὰς θυσίας καὶ εἰς στερήσεις σκληρὰς πρὸς λατρείαν Ἐκείνου, τὸν Ὁποῖον ἡ πίστις μᾶς παρουσιάζει ὑπάρχοντα καὶ ζῶντα;

Ἡ φυσικὴ λοιπὸν ἐπιλογὴ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου ἐν μέσῳ τῶν ζωϊκῶν ὄντων. Εἶνε λοιπὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς ἀνωτέραν δύναμιν, πρὸς τὴν ὁποίαν νὰ ἀποδώσωμεν τὴν δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου; ἐρωτᾷ ὁ Wallace. Βεβαιότατα ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος. Ἰδοὺ δὲ οἱ λόγοι, οἵτινες καθιστῶσιν ἀναγκαῖον τὸ νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν δύναμιν ταύτην. 1) Ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ εἶνε τὸ μόνον φυσικὸν μέσον, τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιστήμη θὰ ἠδύνατο νὰ προβάλῃ διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀρχὴν τῶν ζώντων εἰδῶν. Καθὼς δὲ εἴδομεν, αὕτη δὲν εἶνε ἐπαρκής, ὅπως ἐξηγήσῃ τὴν γέννησιν τοῦ ἀνθρώπου. 2) Τὸ πᾶν παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ φαίνεται ἐκ προτέρου προπαρεσκευασμένον διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ μέλλοντος. Τὸ μέγεθος καὶ τὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου ἐπὶ παραδείγματι, ἡ τελειότης τῶν ὀργάνων, ἡ γυμνότης τοῦ δέρματος κλπ. ταῦτα πάντα ἐδόθησαν εἰς τοὺς πρώτους ἀνθρώπους ἐπὶ τῇ προβλέψει τῆς μελλούσης ἀναπτύξεως καὶ προόδου, εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ πολλὰς γενεὰς θὰ κατήντα ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' αἱ φυσικαὶ δυνάμεις δὲν δύνανται νὰ ἀνταποκριθοῦν παρὰ μόνον εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας, εἶνε δὲ ἐντελῶς ἀνίκανοι νὰ προϊδωσι τί μετὰ αἰῶνας ὁλοκλήρους θὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν ἐξελισσόμενον ὀργανισμόν.

Τὸ σῶμα λοιπὸν τὸ ἀνθρώπινον δὲν εἶνε προϊὸν τυφλῆς καὶ ἀσυνειδήτου ἐπιλογῆς, ἐπάγει ὁ Wallace. Ὀφείλει τὴν ὕπαρξίν του εἰς ἐνέργειαν ἐνσυνείδητον καὶ προβ'ἐπτικήν, διευθύνουσαν σκοπίμως τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς καὶ δυναμένην νὰ θέτῃ σκοποὺς ἀνωτέρους καὶ νὰ ἐξυπηρετήσῃ αὐτούς.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται τοῦ Wallace παρουσιάζουσι, πόσον ἀνεπαρκεῖς καὶ ἀσύστατοι τυγχάνουσιν αἱ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀνθρωπογονίας διδόμεναι ὑπὸ τῶν ἐξελικτικῶν ἐξηγήσεις. Οὕτω κατὰ τὸν καθηγητὴν Κούμαρην ὡς βάσις τῆς περαιτέρω διαμορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐξελισσομένου ἀπὸ τοῦ κτήνους δέον νὰ τεθῇ ἓν ὂν πρωτεῦον, μὲ πόδας ἀναρριχητικοὺς εἰσέτι, ἡμιορθίαν στάσιν, πρωτογενῆ γνάθον πρὸς ἀπ' εὐθείας λῆψιν ἐνίοτε τῆς τροφῆς καὶ μετ' ἀτελοῦς ἀκόμη ἐγκεφαλικῆς διαπλάσεως. Ἤδη πῶς τὸ τετράχειρον τοῦτο ἐξειλίχθη εἰς δίπουν, δὲν μᾶς ἐξηγεῖ ὁ εἰρημένος καθηγητής. Ἁπλῶς παρατηρεῖ, ὅτι ἕνεκα τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῶν παγετώνων καὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ κινδύνου περὶ ὑπάρξεως, μεταβολῶν τοῦ ἐδάφους, ἐξαφανίσεως δασῶν κλπ. τὸ ὂν ἐκεῖνο διὰ τῆς ἐντάσεως τῆς παρατηρήσεως καὶ τῆς ἀφυπνίσεως τῆς διανοητικότητός του ἤρξατο τελειοποιούμενον πρὸς τὴν ἀνθρώπειον κατεύθυνσιν. Αἱ διάφοροι αὗται αἰτίαι ἠνάγκασαν αὐτὸ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν ἀναριχητικὴν ζωὴν ἐπὶ τοῦ δένδρου καὶ νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ζωήν. Ἀλλὰ διατί τότε ἀντὶ νὰ γίνῃ τὸ ὂν τοῦτο ὀρθοβάμον δὲν ἐγένετο τετράπουν; Ὁ καθηγητὴς Κούμαρης ἀναγνωρίζει τὴν δυσκολίαν, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ τὸ ἐρώτημα καὶ ἀπαντᾷ διὰ τοῦ «δὲν γνωρίζομεν». Ὁ Wallace θὰ τὸν ἠρώτα ἀκόμη, διατί τὰ κάτω ἄκρα ἐξελισσόμενα καὶ εἰς ὄργανα βαδίσεως νὰ μὴ διατηρήσωσι καὶ τὴν ἱκανότητα τῆς συλλήψεως, τὴν ὁποίαν εἶχον; Καὶ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἡ ἀπάντησις θὰ εἶνε «δὲν γνωρίζομεν». Ὡς πρὸς δὲ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἐγκεφάλου ὁ καθηγητὴς Κούμαρης ἐμπίπτει εἰς εἴδός τι ἀντιφάσεως. Ἐνῷ ὡς ἀρχὴν τῆς πρὸς ὀρθίαν στάσιν ἐξελίξεως τοῦ προανθρωπείου τούτου ὄντος θέτει ὁ καθηγητὴς Κούμαρης τὴν ἀφύπνισιν τῆς διανοητικότητός του, ἐν τούτοις μετ' ὀλίγον διατείνεται ὅτι «ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκεφάλου κατέστη δυνατὴ μόνον μετὰ τὰς λοιπὰς ἀνωτέρω μεταβολὰς τοῦ σώματος, τὴν ὀρθίαν στάσιν καὶ βάδισιν (Ἀνθρωπογονία ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 755 στηλ. Β' καὶ Γ').

ΛΟΓΟΙ ΧΡΥΣΟΙ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΙΑΣ ΚΟΣΜΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΣ

Εἶναι τραχεῖς οἱ λόγοι αὐτοί, τοὺς ὁποίους θὰ σᾶς παραδώσωμεν.

Ἐὰν ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν πέννάν μας, θὰ ἐφαίνοντο ὑπερβολικοὶ καὶ ἴσως θὰ ἀπερρίπτοντο. Ἀλλὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴν καρδίαν ἑνὸς ἁγίου, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γίνουν εὐλαβῶς τοὐλάχιστον ἀποδεκτοί.

Ὦ! ἀφήσατέ τους, ἀφήσατέ τους νὰ εἰσχωρήσουν, μὲ ὅλον των τὸν τρόμον, ἕως εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς σας, γυναῖκες κοσμικαί, ἐὰν οἱ λόγοι αὐτοὶ φθάσουν τυχὸν μέχρις ὑμῶν. Καὶ ἐὰν σᾶς προξενήσουν κάποιαν τύψιν, μὴ τὴν ἀποδιώξετε ὡς ἐνοχλητικήν. Ἡ τύψις αὐτὴ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅταν ἡ τύψις ἀπωθῆται, τότε συμβαίνει συχνὰ νὰ μὴ ὁμιλῇ πλέον ὁ Θεός.

I

«Ὦ! ἐὰν ἐβλέπατε τὴν ψυχὴν μιᾶς κοσμικῆς κυρίας!

»Εἰσέλθετε εἰς τὸ ἐσωτερικόν της. Εἶναί ποτε δυνατὸν ἡ ψυχὴ αὐτὴ νὰ ἔχῃ μίαν ἰδέαν ὑψηλήν, ἕνα λογικὸν εὐρύ, ὅταν ὅλη της ἡ ψυχὴ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὰς ἀπασχολήσεις τῶν ἑσπερίδων καὶ τῶν ἑορτῶν, ὅπου ἐπιθυμεῖ νὰ προκαλῇ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὰς ἐπιδοκιμασίας, ἢ εἰς τὰς ἀτελειώτους ἐπισκέψεις τῶν καταστημάτων τοῦ συρμαῦ;

»Ὁ βίος της εἶναι μία ἀδιάκοπος σειρὰ ματαιοτήτων: Ματαιότης εἰς τὴν ἐνδυμασίαν—ματαιότης εἰς τὰς συνομιλίας—ματαιότης εἰς τὰ αἰσθήματα. Παντοῦ ματαιότης.

»Καὶ κάτω ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν ματαιότητα, παρ' ὅλην τὴν αἴγλην, τὴν λαμπρότητα, τὸν γοητευτικὸν πέπλον, ὑπάρχει ὁ ἐξευτελισμός. Ὑπάρχουν οἱ ἔνοχοι συμβιβασμοὶ μὲ τὴν συνείδησιν, αἱ ἀδυναμίαι εἰς τοὺς λόγους, αἱ ἀδυναμίαι ἐνίοτε τῆς καρδίας, αἱ προδοσίαι τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ. Ὑπάρχουν οἱ συμβιβασμοὶ οἱ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ταπεινωτικοί, αἱ μικρότητες τοῦ πνεύματος, αἱ ἀνανδρίαι τῆς καρδίας, αἱ μειώσεις τῆς ἀξιοπρεπείας, ἂν δὲν προχωρήσουν καὶ εἰς μεγαλυτέρας ἀκόμη παρεκτροπὰς καὶ καταπτώσεις. Ἐνθυμηθῆτε ὅτι ἡ ὁδὸς εἶναι ἐνίοτε ὀλισθηρὰ καὶ ὁ δρόμος ἀπότομος· αἱ δὲ γυναῖκες, ποὺ ἀκολουθοῦν τὴν ὁδὸν αὐτήν, σπεύδουν μὲ ὅλην των τὴν ταχύτητα ἀπὸ τὴν ματαιότητα εἰς τὸν ἐξευτελισμόν, καὶ ἀπὸ τὸν ἐξευτελισμὸν εἰς μεγάλας πολλάκις καταστροφάς.

»Νομίζετε ὅτι εἶναι εὔκολον νὰ μένετε πάντοτε ὀρθιαι; Ἐμπιστεύεσθε εἰς τὴν ἀρετήν σας, θέτετε ὡς ἕνα πρόχωμα τὸ ἄτομόν σας, καὶ νομίζετε ὅτι εἶσθε περικυκλωμέναι ἀπὸ αἴγλην καὶ δύναμιν ἱκανὴν νὰ σᾶς προφυλάξῃ. Καὶ ὅμως στέκεσθε ἐπάνω σὲ ἕνα βάθρον εὐθραστον, ἕτοιμον νὰ σᾶς παρασύρῃ ὑπὸ τὰ συντρίμματά του.

»Πόσον ἡ κοσμικὴ ψυχὴ εἶναι ἐπιπολαία καὶ ματαία.

»Τίποτε δὲν ἰσχύει διὰ νὰ συγκρατήσῃ αὐτὴν τὴν ψυχήν! Οὔτε ὁ φόβος τοῦ συζύγου, ὁ ὁποῖος τῆς ἐκθέτει τὴν οἰκονομικὴν των κατάστασιν, ποὺ εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ ἀνθηρά. Οὔτε ἡ θλῖψις, οὔτε ὁ φόβος τῆς μεταμελείας, οὔτε ἡ παρουσία τῆς κόρης, ποὺ μεγαλώνει καὶ φιλοδοξεῖ καὶ αὐτὴ τὰς κενοδόξους καὶ ἐνόχους ἐπιτυχίας τῆς μητέρας της! Ἠμπορεῖ ποτε ὁ κόσμος νὰ δώσῃ εἰς τὴν κοσμικὴν γυναῖκα ἕνα στήριγμα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος; Τὸ καθῆκον, κυρίαι, συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ κρεμᾶτε τὰ βαρύτιμα αὐτὰ κοσμήματα, νὰ μὴ βάζετε εἰς τὰς κεφαλάς σας τὸ ἀντίτιμον τοῦ ψωμιοῦ τοῦ πτωχοῦ, νὰ μὴ θέτετε εἰς τοὺς ὤμους σας..... ἀλλὰ ἐλησμόνησα δὲν βάζετε τίποτε! Νὰ μὴ φέρετε εἰς τὰς χεῖράς σας καὶ εἰς τοὺς βραχίονάς σας ὅλα ἐκεῖνα, ποὺ θὰ ἠμποροῦσαν νὰ σώσουν πλῆθος πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν.

»Μήπως ὁ κόσμος παρέχει κανένα στήριγμα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, ὅταν ἐγκαταλείπετε τὸ σπίτι καὶ πηγαίνετε χαρούμεναι καὶ στολισμέναι εἰς τὴν διασκέδασιν, ὅταν ἀνάθέτετε τὴν φροντίδα τῶν παιδιῶν σας εἰς χέρια μισθωμένα; Τὸ παιδὶ μεγαλώνει. Καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἔπρεπε νὰ συγκινῇ τὴν καρδίαν τῆς μητέρας. Ἀλλ' ἡ καρδία τῆς κοσμικῆς μητέρας εἶναι ψυχρά, φέρεται σὰν νὰ μὴ εἶναι μητέρα. Ἀργότερα θὰ μεταμεληθῇ πικρὰ διὰ τὰς ὥρας ποὺ ἐξώδευσεν εἰς τὰς ματαίας διασκεδάσεις. Ἀλλ' ἴσως νὰ εἶναι ἀργά!

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

3) Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Ἰουδαίας (γ' 22-36).

22. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζε.

Ὕστερον ἀπὸ αὐτὰ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταί του εἰς τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ ἔμενεν ἐκεῖ μαζύ τους καὶ ἐβάπτιζε.

(1) Γενικὴ εἰκὼν τῆς καταστάσεως (γ' 22-26).

Μετὰ ταῦτα. *Φράσις, δι' ἧς ὁ Ἰωάννης συνειθίζει νὰ εἰσάγῃ νέα κεφάλαια εἰς τὴν ἀφήγησίν του. Μετὰ ταῦτα, ἤτοι μετὰ τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα δρᾶσιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸν διάλογον μετὰ τοῦ Νικοδήμου.*

καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, *τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐλκύσει περὶ αὐτὸν καὶ περὶ ὧν καὶ ἐν Ἰωάν. β' 2.*

Ἰουδαίαν γῆν. *Ἡ Ἰουδαία χώρα, ὡς ὀνομάζεται ἐν Μάρκ. α' 5. Ὀνομάζει οὕτω τὴν ὕπαιθρον τῆς Ἰουδαίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου τὰ ἀπὸ β' 12-γ' 21 μνημονευθέντα γεγονότα ἐσημειώθησαν.*

διέτριβε...καὶ ἐβάπτιζεν. *Οἱ δύο οὗτοι παραται. σημαίνουσιν ὅτι ἡ παραμονὴ αὕτη διήρκεσε χρόνον τινά.*

ἐβάπτιζεν. *Ἐνταῦθα καὶ ἐν γ' 26, δ' 1 ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐβάπτιζε τὸν λαόν. Ἐν δ' 2 ὅμως παρέχεται ρητῶς ἡ ἐξήγησις, ὅτι δὲν ἐβάπτιζεν αὐτὸς οὗτος ὁ Ἰησοῦς ἀλλ' οἱ μαθηταί του. Τὸ ἐβάπτιζε λοιπὸν ἐνταῦθα ἑρμηνευτέον: «Βαπτίζει ὁ Χριστὸς διὰ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν» (Κύριλ.). Τῇ συγκαταθέσει καὶ ἐπιδοκιμασίᾳ τοῦ Ἰησοῦ βαπτίζουσιν οἱ μαθηταί Του. Καθὼς παρατηρεῖ ὁ Godet, ἐὰν τὰ δύο ταῦτα χωρία (γ' 22 καὶ δ' 2) ὑπῆρχον εἰς δύο διάφορα εὐαγγέλια, ἡ νεωτέρα κριτικὴ θὰ ἐσημείου εὐθὺς ἀντίφασιν καὶ θὰ κατηγόρει πάντα ἀποπειρώμενον νὰ συμβιβάσῃ τὰς δύο πληροφορίας ὡς κατεχόμενον ὑπὸ προκαταλήψεως καὶ μεροληψίας. Ἀπόδειξις καὶ τοῦτο τοῦ ἐπισφαλοῦς τῶν συλλογισμῶν αὐτῆς. Γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Τίς ὁ χαρακτὴρ τοῦ βαπτίσματος τούτου; Τὸ βάπτισμα τοῦτο δὲν εἶνε ἀκόμη τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα, διότι «Πνεῦμα οὔπω ἦν δεδωκώς. Εἰκότως οὖν οὐκ ἐβάπτιζεν· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦτο ἔπραττον βουλόμενοι πολλοὺς προσάγειν τῇ σωτηριώδει διδασκαλίᾳ,....εἰ δέ τις ἐξετάζοι, καὶ τί πλέον εἶχε τὸ τῶν μαθητῶν βάπτισμα, τοῦ Ἰωάννου, ἐροῦμεν ὅτι οὐδέν· ἑκάτερα γὰρ ὁμοίως τῆς ἐκ τοῦ Πνεύματος χάριτος ἄμοιρα ἦν καὶ αἰτία μία ἀμφοτέροις ἦν τοῦ βαπτίζειν, τὸ τῷ Χριστῷ προσάγειν τοὺς βαπτιζομένους» (Χρυσόστ.). Εἶνε λοιπὸν καὶ τὸ βάπτισμα τοῦτο βάπτισμα μετανοίας, ὡς τὸ τοῦ Ἰωάννου. Διενεργεῖ δὲ τοῦτο ὁ Κύριος ἀφ' ἑνὸς μὲν παρέχων δι' αὐτοῦ ἐμπράκτως τὴν ἐπιδοκιμασίαν αὐτοῦ εἰς τὴν διακονίαν καὶ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου· κυρίως ὅμως εἶνα μὴ περιτρέχοντες οἱ μαθηταί, οὕτω συνάγωσι τοὺς ὀφείλοντας πιστεύειν....τὸ βαπτίζειν ἐνεστήσαντο, δυνάμενον πολλοὺς ἅμα συνάγειν, εἰς ὁμοῦ τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ διδάσκοντες, προσίφερον αὐτοὺς ἐγγὺς ὄντι τῷ Σωτῆρι» (Ζιγ). Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τοῦ βαπτίσματος τούτου ἦτο τὸ πρὸς τὸ βαπτίζεσθαι προστρέχον ρεῦμα τοῦ λαοῦ νὰ στραφῇ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσίαν. Καὶ οὕτω ἐνῷ τὸ βάπτισμα τοῦτο ἦτο βάπτισμα μετανοίας ὡς τὸ τοῦ Ἰωάννου, ἡ συνοδεύουσα ὅμως αὐτὸ μαρτυρία δὲν ἐταυτίζετο πλήρως πρὸς τὴν τοῦ Ἰωάννου. Διότι ὁ μὲν Ἰωάννης προεφήτευε τὴν ἐπικείμενην ἔλευσιν τοῦ Μεσίου, οἱ δὲ μαθηταὶ ἐδείκνυον εἰς τοὺς βαπτιζομένους τὸν φανερωθέντα Μεσίαν.*

23. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

Ἐξηκολούθει δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης νὰ βαπτίζῃ ἐν Αἰνὼν πλησίον τοῦ Σαλείμ, διότι ἦσαν ἐκεῖ ἄφθονα νερὰ καὶ ἤρχοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

ἐν Αἰνών. *Αἰν=πηγή, ὼν κατὰ συγκοπὴν ἐκ τῆς λέξεως γιωνά=περιστερά. Αἰνὼν λοιπόν=ἡ πηγὴ τῆς περιστερᾶς. Ἡ πηγὴ αὕτη ἔκειτο πλησίον πόλεώς τινος καλουμένης Σαλείμ. Ἡ τοποθεσία ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἀβεβαία. Ὁ Εὐσέβιος καὶ ὁ Ἱερώνυμος ἐτοποθέτησαν τὴν Αἰνὼν 8000 βήματα πρὸς νότον τῆς Σκυθοπόλεως, ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Σαμαρείας καὶ τῆς Γαλιλαίας. Ἡ τοιαύτη ὅμως ἐκδοχὴ δὲν φαίνεται συμφωνοῦσα ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς τὴν πληροφορίαν τοῦ προηγ. στίχου, ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐβάπτιζον ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ γῇ, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν πιθανότητα, ὅτι καὶ ὁ Ἰωάννης εἰς γειτονικόν τινα τόπον ἐβάπτιζεν. Οὔτε πάλιν παρουσιάζεται ὡς πιθανόν, ὅτι ὁ Ἰωάννης θὰ ἐγκαθίστατο εἰς τὴν Σαμάρειαν. Διὰ τοῦτο πολλοὶ τῶν νεωτέρων ὑποθέτουσιν ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἐν*

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Η ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Ποία εἶναι; Ἀπὸ ποῦ προῆλθεν ὁ πόνος; Διατί νὰ πάσχωμεν; Ἐπλάσθημεν ἄρά γε διὰ νὰ θλιβώμεθα; Πῶς συμβαίνει ὥστε ὁ ἄνθρωπος ὁ λογικός, τὸ τελειότερον τῶν ἐπὶ γῆς πλασμάτων, νὰ πάσχῃ περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα;

Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ἐβασάνισαν τὸ μυαλὸ τῶν σοφωτέρων τέκνων τῆς γῆς. Καὶ ἡ ἀποτυχία των εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς αἰτίας τοῦ πόνου, αἱ ἄτοποι καὶ ἐσφαλμέναι ἀπαντήσεις, ποὺ ἔδωκαν εἰς αὐτά, ἡ ἄγνοια τῆς αἰτίας καὶ τοῦ σκοποῦ τῶν θλίψεων, ηὔξανε τὸν πόνον καὶ ἐπολλαπλασίαζε τὴν ψυχικὴν κατάθλιψιν καὶ ὡδήγει εἰς τὰς θλιβερωτέρας λύσεις. Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ἀκούομεν τόσον συχνὰ καὶ μὲ λαϊκωτέραν διατύπωσιν: Γιατί νὰ ὑποφέρω ἐγώ; Τίνος κακὸ ἔκαμα; Γιατί ἐμένα μὲ τιμωρεῖ τόσον ὁ Θεός; Πόσα τέτοια παράπονα ἐκστομίζονται συχνὰ ἀπὸ ἀνθρώπους πονεμένους! Καὶ τὸ σπουδαῖον εἶναι, ὅτι σχεδὸν ὅλοι θεωροῦν ἀνσίτιον καὶ ἀνένοχον τὸν ἑαυτόν των, μεταθέτουν δὲ εἰς τὸν Θεὸν τὴν αἰτίαν τοῦ πόνου. Εἶναι λοιπὸν ὁ Δημιουργὸς αἰτία τοῦ πόνου τοῦ ἀνθρώπου;

Ἄπαγε! Ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δὲν εἶναί ποτε αἴτιος κακοῦ. Τοιαύτη βλάσφημος ἰδέα προέρχεται μόνον ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ ἔχουν βαθεῖαν ἄγνοιαν, ὄχι μόνον τῆς αἰτίας τοῦ πόνου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ αἰτία τοῦ πόνου;

Ἡμεῖς οἱ ἴδιοι! Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὑπαίτιος τοῦ πόνου του!

Πράγματι. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ δημιουργικὰ χέρια τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ, ἦτο πραγματικὰ εὐτυχής, ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Δημιουργοῦ ἀντλῶν τὴν ἄλυπον καὶ ἥρεμον ζωήν του. Σύννεφον θλίψεως δὲν ἐπεσκίαζέ ποτε τὸν ψυχικόν του ὁρίζοντα. Πόνος ὁποιοσδήποτε δὲν ἐπίεζέ ποτε τὴν καρδίαν του. Ἐμπόδιον ὁποιονδήποτε δὲν παρενεβάλλετο εἰς τὰς μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ σχέσεις του. Ἡ παραδεισιακὴ ζωὴ τῶν πρωτοπλάστων ὡμοίαζε μὲ μερικὰς γλυκείας ἡμέρας τῆς ἀνοίξεως, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ μετρία θερμοκρασία, ἡ αὔρα ἡ ἁπαλή, ἡ βλάστησις τῆς φύσεως, ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων καὶ ἀρωμάτων τῶν ἀνθέων, δημιουργεῖ ἀνέκφραστον τέρψιν.

Ἀλλ' αἴφνης ἀνεμοστρόβιλος τρομερὸς ἐνέσκηψε καὶ ἀνέτρεψε καὶ κατέστρεψε τὴν εὐχάριστον καὶ ἄλυπον ἐκείνην ζωήν. Πνεῦμα πονηρὸν εὑρῆκεν εἴσοδον εἰς τὴν ψυχὴν τῶν πρωτοπλάστων, τοὺς εἵλκυσε διὰ τῆς ἀπάτης εἰς τὴν ἁμαρτίαν, εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποστασίαν. Καὶ οὕτως εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἐπὶ γῆς δημιουργίαν τὸ ἄγνωστον ἕως τότε ἠθικὸν κακόν. Ἔκτοτε τὸ ἠθικὸν κακόν, ἡ ἁμαρτία, ὡς σκέψις καὶ ὡς ἐπιθυμία καὶ ὡς πρᾶξις, ἐπολλαπλασιάσθη καὶ ἐξωγκώθη καὶ ἐκυριάρχησεν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων. Ἀφ' ὅτου δὲ τὸ ἠθικὸν κακὸν εἰσώρμησεν εἰς τὸν κόσμον, ἔκτοτε ὡς συνέπεια ἀναπόφευκτος ἐπλημμύρισε καὶ τὸ φυσικὸν κακόν, ἡ ἀσθένεια, ὁ πόνος, ἡ θλίψις καὶ δὴ καὶ τὸ κορύφωμα τῶν δεινῶν, ὁ θάνατος. Ἔπρεπε τὸ κῦρος τοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον ὁ ὕψιστος Νομοθέτης—ὁ Θεὸς Δημιουργός—ἔθεσεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἀναστηλωθῇ διὰ τιμωρίας τοῦ παραβάτου ἀνθρώπου. Ἔπρεπεν ὁ ἄνθρωπος νὰ αἰσθανθῇ βαθύτατα, ὅτι ἡ ἁμαρτία, ἡ καταπάτησις τοῦ θείου νόμου, δὲν εἶναι ἀκίνδυνον παιγνιδάκι, ἀλλ' ἔχει θλιβερωτέρας συνεπείας. Ὅταν δὲν ἀκούσῃς τὸν εἰδήμονα χημικόν, ποὺ σοῦ λέγει, ὅτι τὸ ὑγρὸν αὐτὸ εἶναι δηλητήριον ἱκανὸν νὰ δηλητηριάσῃ τὸν ὀργανισμόν σου, νὰ δημιουργήσῃ πόνους φρικτοὺς καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον, θελήσῃς δὲ νὰ λάβῃς πεῖραν καὶ τὸ πίῃς, φυσικὰ θὰ πάθῃς ὅλας τὰς θλιβερὰς συνεπείας τῆς παρακοῆς σου.

Τοῦτο ἔπαθε καὶ ὁ ἄνθρωπος. Ἤκουσεν ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν Δημιουργόν του, ὅτι ἡ παράβασις τοῦ νόμου Του θὰ εἶχεν ὡς ἄμεσον ποινὴν καὶ συνέπειαν τὸν θάνατον, ἐνῷ προωρίσθη νὰ γίνῃ ἀθάνατος, νὰ ἔχῃ καὶ σωματικὴν ἀθανασίαν. «Ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα» ἦτο ὁ ἀρχικός του προορισμός (Γεν. 3. 22). Ἀλλ' ἀφοῦ δὲν ἐπίστευσεν εἰς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ λάβῃ προσωπικὴν πεῖραν τοῦ ψυχικοῦ τούτου δηλητηρίου, ποὺ λέγεται παρακοή, ἠθικὸν κακόν, ἁμαρτία, εὑρίσκει εἰς τὰ πράγματα, ὅτι «τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος» (Ρωμ. 6. 23), ποινὴ καὶ συνέπεια τῆς ἁμαρτίας εἶναι ὁ θάνατος. Ζωὴ «ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς», χωρὶς πόνους καὶ λύπας, ὡρίσθη ἡ ζωή του. «Ἀρχέτωσαν πάσης τῆς γῆς· κατακυριεύσατε αὐτῆς», ἦτο τὸ θέλημα καὶ ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀλλ' ἀφοῦ ἠθέλησαν νὰ γίνουν ἀποστάται ἀπὸ τοῦ προσφέροντος τὰς ἀνεκτιμήτους αὐτὰς δωρεάς, φυσικὰ ἀκούουν κατόπιν, ὅτι ἐκδιώκονται «ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν», ἡ ὁποία τώρα θὰ προσφέρῃ «ἀκάνθας καὶ τριβόλους» ὡς πληρωμὴν τοῦ κόπου καὶ ἱδρῶτός των· ὅτι «ἐν λύπαις» θὰ τρώγουν τὰ πτωχὰ προϊόντα της· ὅτι «πληθυνεῖ τὰς λύπας καὶ τὸν στεναγμόν» των· ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ εἶναι πλέον ὁ ἄρχων τῆς γῆς, ὁ κατακυριεύων αὐτῆς, ἀλλ' ἡ γῆ καὶ ὁ φυσικὸς ἐν γένει κόσμος θὰ ἐπαναστατῇ κατὰ τοῦ ἐπαναστάτου ἀνθρώπου καὶ θὰ γεμίζῃ τὴν ζωήν του μὲ ποικίλας ἀσθενείας διὰ μέσου τῶν μικροβίων καὶ τῶν καιρικῶν μεταβολῶν του, μὲ ποικίλας ζημίας διὰ μέσου τῶν πολυωνύμων θεομηνιῶν, μὲ ποικίλους πόνους διὰ μέσου τοῦ πλημμυρίσαντος φυσικοῦ κακοῦ. Ἰδοὺ ποία εἶναι ἡ γενικωτέρα καὶ ἀρχικὴ αἰτία τοῦ πόνου, ἡ ἀπαισία—τόσον δὲ βαθεῖα—ρίζα πάσης ἀταξίας ἀπὸ ὅσας συμβαίνουν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν. Εἶναι τὸ ἠθικὸν κακόν, ἡ ἁμαρτία, τὴν ὁποίαν διέπραξεν ὁ ἄνθρωπος, μετέδωκε κληρονομικῶς εἰς τοὺς ἀπογόνους του, κρατεῖ ζηλοτύπως ὡς ἐξόχως προσφιλὲς κτῆμά του.

Εἴπομεν ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι ἡ γενικωτέρα καὶ ἀρχικὴ αἰτία τοῦ πόνου. Διότι εἰς πλείστας περιστάσεις αὐτὴ εἶ-

---

Ἰησ. ιε 32 μνημονευομένων τριῶν πόλεων Λαβὼς καὶ Σαλὴ καὶ Ἐρωμώθ, αἵτινες ἔκειντο εἰς τὰ ὅρια Ἐδὼμ καὶ ἀνῆκον εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰουδαίαν. Πρὸς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐκδοχὴν παρουσιάζεται ἁρμόζουσα καὶ ἔχουσα λόγον ἡ ἐπακολουθοῦσα παρατήρησις ***«ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ».*** *Διότι πράγματι ἡ μεσημβρινὴ Ἰουδαία στερεῖται πηγῶν καὶ ὑδάτων, ἐνῷ τοὐναντίον ἡ Σαμάρεια εἶνε χώρα πλουσία εἰς ὕδατα.*

ὕδατα πολλά. *«Οὕτω ἡ τελετὴ τῆς καταβυθίσεως ἐν τῷ ὕδατι ἐκζητεῖται»* (Bengel).

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Ἁγ. Πατέρων, Ἰωάν. ιζ' 1—13).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 332.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. Ἁγ. Πατέρων, Πράξ. κ' 16—18 καὶ 28—36).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 419 καὶ 420.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Ἀναχωρεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ τὴν μικρὰν Ἀσίαν διὰ νὰ μεταβῇ εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελε τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, διὰ τοῦτο ἔπλευν ὁλοταχῶς καὶ ἄφινε τὰς διαφόρους πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε κηρύξει, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὴν Ἔφεσον. Ἀλλ' ὁ Παῦλος ἦτο ἀνήσυχος. Ὄχι ἁπλῆ προαίσθησις, ἀλλὰ πεποίθησις ἀκράδαντος τὸν ἐβεβαίωνεν ὅτι, τώρα ποὺ φεύγει, σάλος μέγας καὶ κλονισμὸς πολὺς θὰ δημιουργηθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐθνικοὶ καὶ εἰδωλολάτραι, Ἰουδαῖοι καὶ αἱρετικοί, πλάνοι ψευδαπόστολοι, ὅλα τὰ ὄργανα τοῦ Σατανᾶ θὰ ἐπέπιπτον κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τοὺς βλέπει αὐτοὺς μὲ τὸ προφητικόν του βλέμμα. Βλέπει τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβῶν, τὴν μανίαν τῶν ἐχθρῶν, τὴν λύσσαν τῶν αἱρετικῶν, τὸν κλονισμὸν τῶν πιστῶν, τὴν διαρπαγὴν τῶν προβάτων τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀπώλειαν τῶν ψυχῶν, τὸν ὀνειδισμὸν καὶ τὴν θραῦσιν τῆς Ἐκκλησίας. Προβλέπει ὅλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους. Καὶ πονεῖ. Καὶ θλίβεται. Καὶ ἀνησυχεῖ. Καὶ ζητεῖ νὰ προλάβῃ τὸ κακόν, νὰ ματαιώσῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ Σατανᾶ, νὰ διαλύσῃ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν αἱρετικῶν, νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν. Σταθμεύει λοιπὸν εἰς τὴν Μίλητον. «Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας». Οἱ κληρικοὶ δὲν εἶνε οἱ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι καὶ φύλακες τῆς Ἐκκλησίας; Αὐτοὺς λοιπὸν ἐκάλεσεν ὁ Παῦλος. Καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔσπευσαν. Καὶ ὁ Παῦλος τί τοὺς εἶπε; «Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο· ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον». Προσέχετε! Προσέχετε, διότι ἐπέρχεται κίνδυνος καὶ κατακλυσμὸς μεγάλος. Τώρα ποὺ φεύγω, τώρα θὰ πέσουν ἐπάνω σας λύκοι ἅρπαγες διὰ νὰ διασκορπίσουν τὸ ποίμνιον. Τώρα καὶ ἀπὸ σᾶς τοὺς ἰδίους θὰ παρουσιασθοῦν ἄνδρες διεστραμμένοι κηρύττοντες πλάνας καὶ κακοδοξίας διὰ νὰ τραβήξουν ὀπίσω των τοὺς μαθητάς, εἰς τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν εἰδωλολατρείαν. Λοιπόν; Εἶσθε ποιμένες γνήσιοι; Εἶσθε ἐπίσκοποι της Ἐκκλησίας; Μὴ λησμονῆτε ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σᾶς ἔδωκε τὴν χάριν αὐτήν. Μὴ λησμονῆτε ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔχυσε τὸ Αἷμά Του διὰ νὰ σώσῃ τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν ἀσέβειαν καὶ τὸν Ἅδην. Μὴ λησμονῆτε τοῦτο· ὅτι ἐπὶ τρία ὁλόκληρα χρόνια ἡμέραν καὶ νύκτα, μὲ πόνον καὶ μὲ δάκρυα σᾶς ἐδίδασκον, σᾶς παρακαλοῦσα, σᾶς συνεβούλευα διὰ νὰ σᾶς στηρίζω εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὴν ἀλήθειαν, εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωήν. Γρηγορεῖτε λοιπόν. Ἀνοίξατε τὰ μάτια σας. Προσέχετε τὸν ἑαυτόν σας, μὴ σᾶς ἐξαπατήσῃ ὁ πονηρός. Προσέχετε καὶ τὰ πρόβατα, μὴ σᾶς τὰ ἁρπάσουν οἱ πλάνοι καὶ ἀντίχριστοι, οἱ λύκοι οἱ ἅρπαγες. Σταθῆτε φύλακες καὶ φρουροὶ ἀκοίμητοι.

Ἰδοὺ τί πρέπει νὰ εἶνε οἱ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἰδοὺ τί μᾶς χρειάζονται καὶ σήμερον. Φύλακες καὶ φρουροὶ ἀκοίμητοι. Ναί, καὶ σήμερον. Διότι δὲν βλέπετε τί γίνεται καὶ εἰς τὰς πονηράς μας ἡμέρας; Οἱ ἀσεβεῖς εἶνε πάντοτε πολλοί· οἱ ἄπιστοι ἐκδηλώνουν τὴν ἀπιστίαν των. Οἱ πλάνοι καὶ αἱρετικοὶ καὶ κακόδοξοι μᾶς περισφίγγουν. Καὶ ἐξαπολύουν τὰς ὀλεθρίας ὁρδάς των διὰ νὰ προπαγανδίσουν, νὰ προσηλυτίσουν, νὰ θύσουν, νὰ ἀπολέσουν. Διατί ν' ἀδιαφορῶμεν; Διατί νὰ τυρβάζωμεν περὶ ἄλλα; Ἐχθροὶ διάφοροι ὑπονομεύουν τὴν πίστιν μας καὶ ἐμπαίζουν τὸν βίον τῆς ἀρετῆς. Ζητοῦν ν' ἀποπλανήσουν τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. Χρειάζεται λοιπὸν ἀντίδρασις, χρειάζεται ἄμυνα, χρειάζεται διδασκαλία τακτική, φωτεινή, καὶ μέριμνα καὶ φροντὶς διὰ τὸ ποίμνιον. Ἰδοὺ ὅτι ὁ Ἀπόστολος διαμαρτύρεται καὶ φωνάζει· φύλακες γρηγορεῖτε! Τὸ ποίμνιον θέλει φροντίδα, θέλει περιποίησιν, θέλει φύλαξιν καὶ διδασκαλίαν καὶ προστασίαν ἄγρυπνον. Καὶ πρέπει τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ γίνεται μὲ πόνον, μὲ μόχθον, μὲ ἀγρυπνίας, μὲ δάκρυα, μὲ πᾶσαν αὐταπάρνησιν. Διότι μὲ πᾶσαν αὐταπάρνησιν εἰργάζετο καὶ ὁ Παῦλος.

2.—Πράγματι. Ὁ νόμος ὥριζε καὶ ὁ Κύριος εἶχε διατάξει ἵνα οἱ κηρύττοντες τὸ εὐαγγέλιον ζῶσιν ἐκ τοῦ εὐαγ-

---

ναι καὶ ἡ εἰδικωτέρα καὶ ἄμεσος αἰτία. Διότι, ὅπως ὀρθότατα λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, «τὰ πλείονα τῶν νοσημάτων ἐξ ἁμαρτημάτων ἐστὶ ψυχικῶν». Καὶ ὅπως ἡ καθημερινὴ πεῖρα μαρτυρεῖ, πλεῖστοι πονοῦν, ἀποτελοῦν ἀτελείωτον πελατείαν ποικιλωνύμων ἰατρείων, σύρουν τὰ πληγωμένα μέλη των, ἕνεκα τοῦ ἁμαρτωλοῦ των βίου. Γνωρίζει δὲ ὁ ἀναγνώστης ὅτι μεταξὺ τῶν ἁμαρτημάτων, ποὺ γίνονται ἄμεσος αἰτία τοῦ πόνου, πρώτην θέσιν καὶ ὀλεθριωτάτην ἐπίδρασιν ἔχουν αἱ ἀσωτεῖαι, τὰ λεγόμενα σαρκικὰ καὶ ἀνήθικα ἁμαρτήματα, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν εἰς τὸ σῶμα τόσην φθορὰν καὶ ἀθλιότητα, τὰ ὁποῖα πολλαπλασιάζουν τοὺς τραυματίας, τοὺς παραλύτους, τοὺς παράφρονας.

Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ αἰτία τοῦ πόνου.

Καὶ ὅμως ὁ ἀγαθὸς Θεὸς δίδει καὶ εἰς τὸν πόνον σκοπόν.

Ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ πόνου;

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ
Ἱπποκράτους 189
ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

γελίου καὶ οἱ χριστιανοὶ νὰ τρέφωσι τοὺς Ἀποστόλους. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἔφεσον ὑπῆρχον πολλοὶ ἀσθενεῖς τὴν συνείδησιν. Ἦτο ἐπόμενον νὰ σκανδαλισθοῦν, ἐὰν ἔβλεπον τὸν Παῦλον νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς τὰ μέσα τῆς συντηρήσεώς του. Καὶ ἦτο φόβος νὰ νομίσουν ὅτι κηρύττει διὰ συμφέροντα ὑλικά. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος ἀπηρνήθη τὸ δικαίωμα αὐτό. Διὰ νὰ μὴ σκανδαλίσῃ καὶ βλάψῃ καμμίαν ψυχήν, διὰ νὰ μὴ παρεμποδίσῃ τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου, εἰργάζετο μὲ τὰς χεῖράς του καὶ ἐκοπίαζε σκληρῶς ἑ ἀκάματος τοῦ Εὐαγγελίου ἐργάτης, διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀνάγκας τὰς ἰδικάς του καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν συνεργατῶν του ἀκόμη. Τὸ ἐγνώριζον αὐτὸ οἱ πρεσβύτεροι τῆς Ἐφέσου. Τοὺς τὸ ὑπενθυμίζει λοιπὸν τώρα. Ὄχι διὰ λόγον κενοδοξίας καὶ καυχήσεως. Ἀλλὰ διότι πονεῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ζητεῖ νὰ ἀφήσῃ ἀνταξίους διαδόχους του, πραγματικοὺς ποιμένας τῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ, ξένους πρὸς τὸ χρῆμα καὶ τὴν ἐλεεινὴν φιλαργυρίαν, μιμητὰς τοῦ ἁγίου του παραδείγματος. Ἀδελφοί, τοὺς λέγει, «ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ δὲ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων· μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν». Μὴ ζητεῖτε, λοιπόν. Μὴ ἔχετε τὸν νοῦν σας εἰς τὸ χρῆμα. Μὴ ἀφίνετε τὴν ψυχήν σας νὰ τὴν κυριεύῃ ἡ ἐπάρατος πλεονεξία. Σᾶς ὑπέδειξα τί πρέπει νὰ κάμετε εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιστάσεις. Αὐταπάρνησις παντοτεινὴ ἦτο ἡ ἰδική μου ζωή. Αὐταπάρνησις καθημερινὴ πρέπει νὰ εἶνε καὶ ἡ ἰδική σας ζωή. Ἀκολουθήσατε τὸ παράδειγμά μου, διὰ νὰ στηρίξετε τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ σώσετε ψυχάς, νὰ εὐαρεστήσετε εἰς τὸν Θεὸν καὶ Κύριον. Τί ἐξάγεται ἐκ τούτου; Ὅτι ὁ ποιμὴν καὶ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶνε ἐλεύθερος ἀπὸ τὸ πρόστυχον πάθος τῆς πλεονεξίας. Δὲν πρέπει ὁ ἐργάτης τοῦ Χριστοῦ νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ χρῆμα. Ἐὰν θέλῃ νὰ ἔχῃ τὴν βαθεῖαν ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην τῶν πιστῶν, πρέπει νὰ τὸν διακρίνῃ ἡ αὐταπάρνησις. Πρέπει νὰ εἶνε πρόθυμος εἰς θυσίας χρημάτων, θυσίας κόπων, θυσίας δικαιωμάτων, θυσίας συμφερόντων. Αὐτὰ εἶνε τὰ μεγάλα καὶ ἀξιοθαύμαστα προσόντα τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν αὐτὰ ὑπάρχουν, τότε πείθονται οἱ χριστιανοὶ ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ψυχικήν των σωτηρίαν. Τότε προσελκύομεν τοὺς πιστούς. Τότε μᾶς εὐλογεῖ ὁ Θεὸς καὶ μᾶς χορηγεῖ πλούσια καὶ τὰ ὑλικὰ ἀγαθά. Ὁ Παῦλος τὰ ἀπηρνήθη καὶ οὐδενὸς ὑστερήθη. Τὸ παράδειγμά του ἂς γίνῃ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς διὰ πάντα πιστὸν καὶ, ἰδιαιτέρως, διὰ τοὺς ποιμένας καὶ ἐπισκόπους καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι βέβαια ἐλκυστικὴ ἡ ἁμαρτία καὶ ὁ ἄνθρωπος προχωρεῖ πρὸς αὐτήν, ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο ν' ἀποκομίσῃ σπουδαῖον κέρδος. Ἀλλ' ἂς σκεφθῇ καθένας, ποὺ τὴν ἐδοκίμασε; Τί ἄλλο τοῦ ἔμεινε μετὰ τὴν διάπραξιν τῆς ἁμαρτίας, εἰμὴ ἕνα κενὸν εἰς τὴν ψυχήν; Τί ἄλλο ἔφερεν εἰς τὸ σπίτι του, εἰμὴ τὴν μεταμέλειαν καὶ τὴν πικρίαν; Τί ἄλλο τοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν μνήμην ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας τοῦ παρελθόντος, εἰμὴ ἡ αἰσχύνη; Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπευθύνει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς ὅσους ἔζησαν εἰς τὸ παρελθὸν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ: «Τίνα καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε;»

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΜΗ ΦΙΛΟΝΕΙΚΗΤΕ

Ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνία τοῦ μεγάλου δρόμου ἔπαιζαν μὲ πολλὴ ὄρεξι πέντε—ἕξη παιδιά. Ἔξαφνα παρουσιάζεται καὶ ὁ φίλος των ὁ Περικλῆς.

—Θὰ παίξω κ' ἐγώ, τοὺς λέγει.

—Εὐχαρίστως, νὰ παίξῃς. Ἀλλά, πρόσεχε νὰ μὴ μᾶς ἀνακατέψῃς καὶ πάλι.

Εἶχαν δίκαιον τὰ παιδιὰ νὰ κάμουν αὐτὴν τὴν παρατήρησι. Διότι ἤξευραν ὅτι ὁ Περικλῆς ἀγαποῦσε πολὺ τῆς φιλονεικίαις. Δὲν τὸ εἶχε τίποτε νὰ μαλλώσῃ καὶ μὲ τὸν καλύτερο φίλο του. Καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ αὐτὸ ἀκριβῶς συνέβη. Διότι ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸν Περικλῆ, ἔξαφνα ἀκοῦνε οἱ γείτονες φωναῖς καὶ ταραχή, καὶ λόγια ὑβριστικά. Ὅλη ἡ συνοικία ἐσηκώθη στὸ πυδάρι. Πολλοὶ ἐρωτοῦσαν:

—Μὰ τί συμβαίνει;

—Ἄ, θὰ εἶνε πάλι ὁ Περικλῆς. Αὐτὸς πιάνει καυγάδες κάθε ἡμέρα.

Πράγματι αὐτὸ συνέβαινε, καὶ αἰτία ἦταν ὁ Περικλῆς. Ἀλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ ἐμάλλωσε τόσον πολὺ μὲ τὰ ἄλλα παιδιά, ὥστε ἐπὶ τέλους ἐτραβήχθη σὲ μία γωνία καὶ ἤρχισε νὰ πετᾷ ἐναντίον των πέτραις καὶ νὰ τοὺς ὑβρίζῃ μὲ λέξεις πρόστυχαις. Τὰ παιδιὰ εἶδαν ὅτι δὲν τὰ βγάζουν πέρα μαζῇ του. Ἀφῆκαν λοιπὸν καὶ τὸ παιχνίδι καὶ τὸν κακὸ σύντροφο καὶ ἔφυγαν διὰ τὰ σπίτια των. Τὴ στιγμὴ ὅμως ἐκείνη μία πέτρα τοῦ Περικλῆ ἐκτύπησε γιὰ καλὰ στὸ κεφάλι ἕναν συμμαθητή του. Κλάμματα, φωναῖς, κακό, τρεχάματα!

—Βρὲ τὸ παληόπαιδο!

Ἕνας ἀστυφύλακας τὸν ἁρπάζει τὸν καλό μου τὸν Περικλῆ καὶ τὸν πηγαίνει κατ' εὐθεῖαν στὸ ἀστυνομικὸ τμῆμα. Ἐκεῖ τὸν περιποιήθηκαν καλὰ καὶ τὸν ἐκράτησαν ἀρκεταῖς ὥραις μέσα σ' ἕνα σκοτεινὸ δωμάτιο, ἕως ὅτου ἦρθε ὁ πατέρας του καὶ τὸν ἐπῆρε. Ἐπῆγαν στὸ σπίτι καὶ ἐκεῖ ὁ Περικλῆς ἔφαγε καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα του ἕνα γενναῖο ξύλο.

—Βρὲ δὲν σοῦ εἶπα τόσαις φοραῖς ὅτι δὲν πρέπει νὰ φιλονεικῇς καὶ νὰ κτυπᾷς τὰ ξένα παιδιά;

—Δὲν φταίω ἐγώ. Ἤθελαν νὰ μὲ γελάσουν στὸ παιχνίδι καὶ νὰ μοῦ πάρουν ἕνα βῶλο!

—Δὲν τὸ πιστεύω αὐτό. Ἀλλὰ καὶ ἀλήθεια ἂν εἶνε, πάλι ἄξιζε γιὰ ἕνα βῶλο νὰ κάμῃς τόση φασαρία καὶ νὰ κτυπήσῃς τὸ ξένο παιδί;

Ὁ Περικλῆς δὲν εἶχε τί νὰ εἰπῇ. Ἄλλως τε, δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ συνέβαιναν τέτοια ἐπεισόδια. Ὄχι μόνον ἔξω μὲ ξένα παιδιά, ἀλλὰ καὶ μέσα στὸ σπίτι ὁ Περικλῆς συχνὰ ἐφιλονεικοῦσε μὲ τὰ ἀδέλφια του καὶ πολλαῖς φοραῖς τὰ ὕβριζε καὶ τὰ ἐκτυποῦσε. Ἀπὸ τὰ πολλά, ὁ πατέρας του ἐπῆρε μίαν ἀπόφασι. Καὶ μία ἡμέρα λέγει στὸν Περικλῆ.

—Βλέπω, παιδί μου, ὅτι δὲν εἶσαι γιὰ γράμματα. Ἀφοῦ μὲ τόσαις διδασκαλίαις καὶ συμβουλαῖς δὲν ἐννοεῖς νὰ διορθωθῇς, θὰ σὲ βάλω σὲ μία τέχνη. Θὰ σὲ στείλω ἀπὸ αὔριο σ' ἕνα σιδηρουργεῖον. Ἐκεῖ θὰ μάθῃς πῶς τὸ βγάζουν τὸ ψωμὶ μὲ ἱδρῶτα καὶ δὲν πιστεύω νὰ ἔχῃς ὄρεξι νὰ τὰ βάλῃς καὶ μὲ τὸ μάστορά σου.

Ἔτσι ὁ Περικλῆς δὲν ἐπροχώρησε στὰ γράμματα, ὅπως οἱ ἄλλοι συμμαθηταί του, ἀλλὰ ἔγινε σιδηρουργός. Ἀργὰ ἐκατάλαβε πόσον ἄσχημα ἔκανε νὰ φιλονεικῇ μὲ τὸν ἕναν καὶ μὲ τὸν ἄλλον. Τὴν ἱστορία αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ τὴν εἶπε εἰς ἕνα Κατηχητικὸν σχολεῖον ὁ δάσκαλος καὶ ἔπειτα ἐπρόσθεσε εἰς τὰ παιδιά.

—Προσέχετε λοιπὸν καὶ σεῖς, παιδιά. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ φιλονεικῆτε καὶ νὰ μαλλώνετε, οὔτε μὲ τοὺς ἀδελφούς σας, οὔτε μὲ ἄλλα παιδιά. Περισσότερο κερδισμένοι καὶ ὠφελημένοι θὰ εἶσθε, ἐὰν ὑποχωρῆτε καὶ ἀποφεύγετε τῆς φιλονεικίαις. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, ἐὰν χάσετε κάτι τι, αὐτὸ θὰ εἶνε πολὺ μικρό. Θὰ κερδήσετε ὅμως τὴν ἀγάπη καὶ προστασία καὶ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, τοῦ μεγάλου Πατέρα μας. Διότι ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ θυμώνουμε καὶ νὰ ὑβρίζουμε καὶ νὰ πολεμοῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Θέλει νὰ εἴμεθα ἥσυχοι, εἰρηνικοί, φρόνιμοι καὶ νὰ ἔχουμε ὁμόνοια καὶ ἀγάπη μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

—Ἡ Βερενίκη ὀλίγον θὰ ἐνδιεφέρετο διὰ τὸ σκάνδαλον, ἂν δὲν εἶχεν ἀντιληφθῆ, ὅτι κάποιο ἰσχυρότερον αἴσθημα τοῦ συνήθους ἐκανόνιζε καὶ διηύθυνε τὴν στάσιν τοῦ Μάρκου. Αὐτὸ ἦτο τὸ ἀγκάθι καὶ διὰ τὰς δύο, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο «παροδικὴ ἰδιοτροπία», ἀλλὰ σοβαρὸν πάθος.

—Ὁ Μᾶρκος πρέπει νὰ πάρῃ ἕνα μάθημα. Τοῦ ἐδόθη πολὺ μεγάλη ἐλευθερία, εἶπεν ἡ αὐτοκράτειρα. Ξεύρει, ὅτι ἀπολαύει τῆς εὐνοίας μας, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ καταχρᾶται αὐτήν. Πόσον ἐξέπεσε τώρα. Ἂς εἶναι προσεκτικός. Ἡμεῖς δὲν θὰ δεχώμεθα τὰς προσβολὰς ἀτιμωρητί. Αὐτὸ ποὺ ἔγινε δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶγμα. Τὸ νὰ προσβληθῶ ἐγὼ δημοσίᾳ χάριν μιᾶς Χριστιανῆς εἶναι κάτι ποὺ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ὑποφέρω, ἔστω καὶ ἂν προέρχεται ἀπὸ αὐτὸν τὸν Μᾶρκον. Ἔλα, Βερενίκη μου, ἂς ζητήσωμεν τὸν Καίσαρα. Θὰ ἀπομακρύνωμεν αὐτὴν τὴν Μερκίαν ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Μάρκου, ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ τὴν εὕρῃ ἢ νὰ ἔχῃ σχέσιν μαζί της. Καὶ ἀφοῦ ἔτεινε τὸ χέρι της πρὸς τὴν Βερενίκην, ἡ αὐτοκράτειρα τὴν ὡδήγησε πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Νέρωνος.

Καὶ αἱ δύο εἶχαν προσβληθῆ δεινῶς ὑπὸ τοῦ Μάρκου. Καὶ αἱ δύο ἐμελέτων ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν αὐτὴν κατὰ τῆς ἀθώας ἀφορμῆς τῆς προσβολῆς αὐτῆς, κατὰ τῆς εὐγενοῦς καὶ χαριτωμένης Μερκίας.

Ἀλλὰ ποῦ εἶχεν ὑπάγει ἡ νεᾶνις; Μόλις ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ μέγαρον διηυθύνθη κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν πύλην τῆς φυλακῆς, ὅπου ἤξευρεν ὅτι εὑρίσκοντο οἱ Χριστιανοί. Εἰς τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἦτο μία ὁμὰς φρουρῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἕνας νεαρὸς ἀξιωματικός, ὁ ὁποῖος τὴν ἐσταμάτησε καὶ τῆς εἶπε:

—Τί θέλετε ἐδῶ, κυρία;

—Νὰ ἔμβω εἰς τὰ κελλία τῶν Χριστιανῶν, ἀπήντησεν ἡ Μερκία.

—Μὲ τὴν ἄδειαν ποίου; ποῖος σᾶς ἐπέτρεψε;

—Δὲν ἔχω ἄδειαν, ἀπήντησεν ἡ Μερκία.

—Τότε δὲν ἠμπορεῖτε νὰ περάσετε, κυρία, εἶπε μὲ σεβασμὸν ὁ ἀξιωματικὸς ὁ ὁποῖος, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνδρες, ἠσθάνθη τὴν παράδοξον γοητείαν τῆς κόρης.

—Εἶμαι καὶ ἐγὼ φυλακισμένη, κύριε, διεμαρτυρήθη ἡ Μερκία «καὶ ἡ θέσις μου εἶναι ἐδῶ».

—Φυλακισμένη; εἶπε μειδιῶν ὁ φρουρός. Μὰ τὸν Δία σεῖς φαίνεσθε, ὅτι εἶσθε πολὺ ἐλευθέρα.

—Σὲ παρακαλῶ, ἄφησέ με νὰ ὑπάγω πρὸς τοὺς φίλους μου. Ἂν αὐτοὶ εἶναι ἔνοχοι, εἶμαι καὶ ἐγώ. Ἂν αὐτοὶ κατεπάτησαν τοὺς νόμους τῆς Ρώμης, ἔκαμα καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο, διότι τὸ ἀδίκημα, ποὺ διέπραξαν ἐκεῖνοι, τὸ διέπραξα καὶ ἐγώ. Ἤμουν κι' ἐγὼ μαζί τους, ὅταν ἀνεκαλύφθησαν καὶ συνελήφθησαν εἰς τὸ δασύλλιον. Γιατί λοιπὸν νὰ μὴ ὑποφέρω κι' ἐγώ, ὅπως ὑποφέρουν κι' αὐτοί; Σὲ παρακαλῶ, ἄφησέ με νὰ ὑπάγω πρὸς αὐτούς.

—Μὰ τοὺς θεούς! ἐβρυχήθη ὁ ἀξιωματικός, αὐτὸ εἶναι πολὺ παράδοξον. Συχνὰ μὲ παρεκάλεσαν φυλακισμένοι νὰ τοὺς ἀφήσω νὰ ἐξέλθουν, ἀλλ' εἶναι ἡ πρώτη φορά, ποὺ ἄνδρας ἢ γυναῖκα μὲ παρακαλεῖ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν φυλακήν. Ξεύρεις τί εἴδους φυλακὴ εἶναι αὐτή;

—Αὐτὸ δὲν μ' ἐνδιαφέρει. Εἶμαι νέα καὶ δυνατή.

—Καὶ ἐξαιρετικῶς ὡραία, διέκοψεν ὁ ἀξιωματικὸς μὲ βλέμμα γεμᾶτο ἀπὸ σεβασμόν. Καὶ συνεπῶς ἀξία γιὰ μία ὡραία φωλιά. Ἄφησέ με νὰ σὲ συμβουλεύσω.

Καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἐπλησίασεν ἕνα βῆμα πρὸς τὴν Μερκίαν, ἀλλ' ἐκείνη γρήγορα διηυθύνθη πρὸς τοὺς στρατιώτας οὕτως, ὥστε νὰ μὴ ἠμπορῇ ἐκεῖνος νὰ τῆς ὁμιλήσῃ, χωρὶς νὰ ἀκουσθῇ ἀπὸ τοὺς φρουρούς.

—Κύριε, εἶπεν ἡ Μερκία, ἢ ἄφησέ με νὰ ἔμβω μέσα ἢ φεύγω.

—Καὶ τί θὰ ἔκαμνες ἐκεῖ μέσα; ἠρώτησεν ὁ ἀξιωματικός.

—Ὑπάρχουν πολλοὶ πληγωμένοι καὶ ἀσθενεῖς μεταξὺ τῶν γνωστῶν μου. Θὰ ἤθελα νὰ εἶμαι μαζί τους διὰ νὰ τοὺς ὑπηρετήσω καὶ τοὺς παρηγορήσω. Ἄ, κύριε, σὲ ἱκετεύω, ἄκουσε τὴν παράκλησίν μου. Σὲ βεβαιῶ, ὅτι εἶμαι ἔνοχος, ὅπως καὶ αὐτοί. Δὲν ἠμπορῶ νὰ κάμω κακόν. Δὲν ἠμπορῶ νὰ τοὺς βοηθήσω νὰ δραπετεύσουν καὶ σοῦ ὑπόσχομαι, ὅτι δὲν θὰ ἐπιχειρήσω νὰ τὸ κάμω. Ἐπιθυμῶ μόνον νὰ εἶμαι μαζί των καὶ νὰ ὑποφέρω, ὅπως ὑποφέρουν καὶ αὐτοί.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

		Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
Ἡ Ἁγία Γραφή, ἤτοι:			
1) Ἡ Καινὴ Διαθήκη,	χαρτόδετος	15	8
	πανόδετος	18	8
πολυτελ. »	χρυσωμένη	50	8
δερματ. »	ἐντὸς κυτίου »	80	8
2) Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη,	ἄδετος	100	17
	πανόδετος	130	23
	δερματίνη	150	23

ἐγκεκριμένη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τὴν κατανόησιν τῶν λόγων τοῦ Ἀπ. Παύλου συνιστῶμεν τὰς μέχρι τοῦδε ἐκδοθείσας εἰς δύο τεύχη ἑρμηνείας ὑπὸ † Ἀρχιμ. **Εὐσεβίου Ματθοπούλου:**

1) Εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους	ἄδετον	25	9
	πανόδετον	45	13
	δερματίνην	65	13
2) Εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας, Ἐφεσίους, Φιλιππησίους, Κολοσσαεῖς καὶ 2 πρὸς Θεσσαλονικεῖς,	ἄδετον	25	13
	πανόδετον	45	15
	δερματίνην	65	16

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Σεμναὶ τελεταί.

Ἡ λῆξις τῶν μαθημάτων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατηχητικῶν σχολείων ἐπεσφραγίσθη καὶ ἐφέτος ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος μὲ τελετὰς συγκινητικὰς καὶ σεμνὰς ἐν μέσῳ πυκνῆς συρροῆς ὄχι μόνον γονέων, ἀλλὰ καὶ ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας, καὶ ἐπιστημόνων, καὶ ἐπαγγελματιῶν. Αἱ ἐπαρχιακαὶ ἐφημερίδες ἀφιέρωσαν μακρὰς περιγραφὰς εἰς τὰς τελετὰς τῶν πόλεών των. Ἐξῆραν τὴν καταφανῆ ἐπίδρασιν τῶν μαθημάτων εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παιδιῶν καὶ ἐτόνισαν τὴν μεγάλην ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν τρέφει ἡ κοινωνία πρὸς αὐτά.

Καὶ αἱ ἐνταῦθα δὲ καὶ Πειραιεῖ καὶ περιχώροις ὀργανωθεῖσαι λαμπραὶ τελεταὶ τῶν Κατηχητικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐφέτος συνεκέντρωσαν μεγαλύτερον πλῆθος γονέων καὶ κηδεμόνων, κατέστησαν ἔκδηλον τὴν ζωτικότητα τοῦ θεσμοῦ τούτου, ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος παρουσιάζει καὶ νέα σημεῖα προόδου. Ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι οἱ μικροὶ μαθηταί, μὲ τὴν ψυχολόγον παρατηρητικότητα ποὺ διακρίνει τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, δεικνύουν ὅτι ἐκατάλαβαν καλὰ τί ἀξίζουν τὰ σχολεῖα αὐτὰ διὰ τὴν ζωήν των καὶ διὰ τοῦτο τὰ περιβάλλουν μὲ τόσην ἐμπιστοσύνην καὶ ἀγάπην, ὥστε νὰ θυσιάζουν χάριν αὐτῶν καὶ τὰς τερπνοτέρας ἐνασχολήσεις τῆς ἡλικίας των, νὰ βλέπουν δὲ μετὰ λύπης τὴν θερινὴν διακοπὴν τῶν μαθημάτων.

Οἱ δὲ γονεῖς; Ἂν ἐξαιρέσωμεν σημαντικὴν μερίδα, οἱ πολλοὶ ἀκόμη «δὲν ἐπῆραν εἴδησιν» καὶ διὰ τοῦτο δὲν δεικνύουν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ Κατηχητικά, ὅσον αὐτὰ δεικνύουν διὰ τὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν των. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅμως ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ πείσουν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τοὺς πλέον ἀδιαφόρους, ὡς καὶ πάντα προκατειλημμένον μεμψίμοιρον καὶ ἀπαισιόδοξον, περὶ τῆς μεγάλης χρησιμότητος ἑνὸς τοιούτου σχολείου, τὸ ὁποῖον, ἐνῷ δὲν ἐπιβαρύνει εἰς τίποτε τοὺς γονεῖς, ἀντιθέτως προσφέρει πολύτιμα ἠθικὰ ἐφόδια εἰς τὴν ἄπειρον παιδικὴν καὶ ἐφηβικὴν ἡλικίαν.

Θρησκεία καὶ ὑγεία.

Πραγματευόμενος τὸ περὶ «θρησκευτικῆς πίστεως καὶ τῆς συγχρόνου ψυχολογίας» ζήτημα ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Πανεπιστημίου κ. Γ. Σακελλαρίου, μνημονεύει καὶ τὰς ἀκολούθους γνώμας δύο συγχρόνων μεγάλων Ἄγγλων ψυχιάτρων.

Ὁ μὲν J. H. Hadfield, *ψυχίατρος διεὐνθυντὴς τοῦ ἐν Ὀξφόρδῃ νοσοκομείου, εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ «ἡ ψυχολογία τῆς δυνάμεως» γράφει: «Ὁμιλῶν ὡς ἐρευνητὴς τῆς ψυχοθεραπευτικῆς, ἡ ὁποία καθ' ἑαυτὴν δὲν συσχετίζεται ἀμέσως πρὸς τὴν θεολογίαν, ἐπείσθην ἀκραδάντως ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι μία τῶν πολυτιμοτέρων καὶ ἰσχυροτέρων ἐπιδράσεων πρὸς παραγωγὴν τῆς τόσον ἀναγκαίας ἁρμονίας καὶ εἰρήνης τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης ἐκείνης τῆς ψυχικῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος πρὸς παροχὴν ὑγείας καὶ δυνάμεως εἰς μέγαν ἀριθμὸν πασχόντων ἀνθρώπων».*

Ὁ δὲ ἐν Ἐδιμβούργῳ ψυχίατρος Δρ. Clanton *λέγει: «Τὸ νὰ ὁμιλῇ τις περὶ τῆς ὑγιεινῆς τοῦ πνεύματος, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὸ θρησκευτικὸν ἔνστικτον καὶ τὰς ἐπιδράσεις αὐτοῦ, εἶναι ὡς νὰ ἀπορρίπτῃ ἕνα τῶν ἰσχυροτέρων παραγόντων τῆς ὑγιεινῆς ταύτης. Ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐναρμονίζει τὰ παθήματα τῆς ψυχῆς πρὸς ἕνα ἐμπνέοντα καὶ ἐξυψώνοντα σκοπόν, ἐξ οὗ πᾶν σύμπλεγμα διαλύεται, καὶ δὲν δεσμεύει, ἀλλὰ ἐλευθερώνει τὰς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρώπου».*

Ἡ μόνη ὑγιεινή.

Θὰ ἐχρειάζετο ἀκόμη νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1273 φύλλον τοῦ περιοδικοῦ τούτου βεβαίωσιν τοῦ συγχρόνου μεγάλου ψυχοθεραπευτοῦ Γερμανοῦ Jung *(Γιούγκ), ὁ ὁποῖος μὲ τόσην δύναμιν κατεπολέμησε τὰς ὁλεθρίας διὰ τὴν ἠθικὴν τῶν ἀτόμων καὶ λαῶν περὶ γενετησίου ὁρμῆς θεωρίας τοῦ* Freud *(Φρόϋδ). Ὁ Γιούγκ ἀπέδειξεν ὅτι αἱ πλεῖσται νευρικαὶ διαταραχαὶ καὶ παθήσεις τῶν ἐνηλίκων ἔχουν αἰτίαν τὴν ἀπώθησιν τῆς θρησκευτικότητος καὶ τῆς μετ' αὐτῆς συνδεδεμένης ἠθικῆς· καὶ ὅτι οἱ ἀσθενεῖς του, ὅταν ἀπέκτησαν ἢ ἀνέκτησαν τὴν θρησκευτικότητα, ἐθεραπεύθησαν. Τὸν δὲ ἀναγνώστην, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπεθύμει νὰ πληροφορηθῇ περισσότερα ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, παραπέμπομεν καὶ εἰς εἰδικὸν βιβλίον, ἐκδοθὲν ὑφ' ἡμῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «ἠθικὴ καὶ ὑγεία».*

Τὸ γεγονὸς λοιπόν, τὸ ὁποῖον διαπιστώνει πλέον καὶ ἡ ἐπιστήμη, εἶναι ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ἀποβλέπει μόνον εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς καὶ εἰς τὴν μετὰ θάνατον ἀποκατάστασιν αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τὴν ὁλοκληρίαν τοῦ ἀνθρώπου· εἰς τὴν διατήρησιν καὶ τοῦ σώματος ὡς ὀργάνου τῆς ψυχῆς καταλλήλου διὰ τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν των, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ μεγάλου προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ εἶναι πλέον καιρὸς νὰ λείψῃ ἡ μωρὰ ἐκείνη ἰδέα, ὅτι τάχα ἡ θρησκεία καὶ ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ βλάπτει τὴν ὑγείαν καὶ ὅτι δημιουργεῖ νευρικὰς ἀσθενείας. Τὴν ἰδέαν αὐτὴν διέδωκεν ὁ «σνομπισμὸς» καὶ ἡ ἡμιμάθεια μερικῶν δῆθεν μορφωμένων, ἡ ἐμπορικὴ ἐκμετάλλευσις τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης καὶ ἡ ἀπόπειρα ἐκείνων, ποὺ θέλουν νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἀπὸ τῆς θρησκείας ἀπομάκρυνσίν των καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἠθικῆς παρέκκλισίν των. Ὄχι, λοιπόν. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι ἡ μόνη καὶ ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀπὸ τὴν πηγὴν ταύτην πάσης σοφίας καὶ ἐπιστήμης, καθωρισμένη ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Ὁ πολιτισμὸς τῶν βαρβαροτήτων.

Οἱ «Ἐκκλ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, συγκρίνοντες τὸν τρέχοντα αἰῶνα πρὸς τὸν 19ον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπιστεύετο ὅτι αἱ τεχνικαὶ πρόοδοι θὰ προῆγον τὸν κόσμον εἰς ἀνώτερα ἐπίπεδα πολιτισμοῦ, παρατηροῦν ὅτι ἡ αἰσιοδοξία αὕτη ἀπεδείχθη ἀβάσιμος.

«Σήμερον, γράφουν, ἡ συγκατάθεσις εἰς διάπραξιν βαρβαροτήτων συνοδεύεται ἀπὸ ἕνα νοσηρὸν καὶ ὁλοτελῶς ἀτελεσφόρητον αἴσθημα φιλανθρωπίας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι συχνὰ πολλοὶ φρίττουν, ὅταν διαπράττωνται ἀκόλαστοι ἀχρειότητες καὶ βασανιστήρια ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐνῷ αἱ φρικαλεότητες περιβάλλονται μὲ ἀφῃρημένας φράσεις καὶ ἀπροσώπους γενικότητας, ἡ κτηνώδης ἀγριότης των διολισθαίνει ἀνεπαισθήτως διὰ μέσου τῆς ἐξηυγενισμένης συνειδήσεως τῶν διανοουμένων τῆς ὑψηλῆς διανοήσεως». Σημειώνοντες δὲ τοιαύτας βαρβαρότητας, ὅπως εἶναι ὁ βομβαρδισμὸς καὶ ἡ πυρπόλησις ἀνυπεράσπιστων, ἡ φυλετικὴ ἐκρίζωσις μειονοτήτων κλπ. καταλήγουν: «Ἐνώπιον τοῦ πεπωρωμένου αὐτοῦ διαβολισμοῦ ὁ Χριστιανὸς ἔχει νὰ διακηρύξῃ, ὅτι διὰ τὴν ἀνθρωπότητα δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἀνάγκη μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εὐσέβειαν».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.
Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.
Ἁγ. Νικολάου (Πευκακίων) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.
Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος ὁμιλῶν καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 6· Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν περιφερείᾳ Καβάλλας· Ἀντ. Λαζαρίδης ἐν Κοζάνῃ· Χρ. Παπαγιάννης ἐν Χαλκίδι· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Πάτραις· Χαρ. Βασιλόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ Πατρῶν· Δημ. Παπαδημητρίου ἐν Ἄργει· Δημ. Ρέβελας ἐν Κερκύρᾳ· Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· καὶ Κωνστ. Χρόνης ἐν τῇ περιφερείᾳ Ρεθύμνου.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι